

DON BOSCO/NU

**DON BOSCO GEEFT
KLEUR AAN ELK KIND!**

HERFST
EDITIE

**JONGEREN OVER
RACISME**

**GESLAAGD
VAKANTIEBOS**

**DOE ANDEREN
DROMEN!**

'Don Bosco NU' is het driemaandelijkse contactblad van de salesianen van Don Bosco in Nederland. Het heeft tot doel een breed publiek te informeren over activiteiten die geïnspireerd zijn door Don Bosco. De congregatie van de salesianen wijdt zich in navolging van de stichter, de Italiaanse priester Don Bosco, aan jeugd- en jongerenzorg. Een abonnement kun je gratis aanvragen. Oplage: 4.000.

DIRECTEUR
Wilfried Wambeke sdb

REDACTIE
Wim Flapper sdb
(hoofdredacteur)
Koos Meijerink (eindredacteur)
Kristol Zeeman
Simon Nongrum sdb

CONTACT REDACTIE
Graafseweg 533,
6603 CB – Wijchen
e-mail: flapper.w@donbosco.nl

CONCEPT & ONTWERP
Heldergroen,
www.heldergroen.nl

ABONNEMENT
Gratis aan te vragen bij:
Don Bosco,
Wiekslag 2c,
3871 AS Hoevelaken,
tel: 033 844 75 05
e-mail: info@donbosco.nl
www.donbosco.nl

FOTO'S
Paulien Hoekstra (coverfoto)
Gerard Schoorl
Koos Meijerink
Rama Temmink
Kevin van der Stap

ISSN
0167-3203

TNT POST PERIODIEKEN
REGISTRATIENUMMER
36552

Copyright, © 2020
DON BOSCO/NU

DON BOSCO/NU

DROOM ... EN DOE ANDEREN DROMEN!

In het vorige nummer van Don Bosco NU kregen jullie een kort verslag van het 28ste Algemeen Kapittel van de salesianen dat in februari-maart 2020 plaatsvond in Turijn en helaas stopgezet moest worden door de Covid-19 dreiging in Noord-Italië. Een gevolg van het vroegtijdig beëindigen van het Kapittel was dat paus Franciscus zijn geplande bezoek aan het Kapittel annuleerde. Hij hield zich aan zijn toezegging om de kapittelleden toe te spreken maar gebruikte nu een schriftelijke boodschap. Hieruit wil ik jullie graag enkele gedachten meegeven.

Inleidend bevestigt de paus de keuze van de salesianen om hun Algemeen Kapittel na 60 jaar onderbreking weer in Valdocco te houden: de historische plaats waar de herinnering blijft leven aan de stichtingsdroom van Don Bosco. Hij noemt het geluid van het oratorio (het eerste door Don Bosco zelf gestichte en nu nog steeds actieve werk in Valdocco) de meest afdoende muziek om Gods Geest toe te laten om het charismatisch geschenk van onze stichter te doen herleven. Hij vraagt ons de ramen niet te sluiten voor dit achtergrondgeluid want precies dit geluid moet ons uitdagen trouw te blijven aan onze salesiaanse identiteit. Een salesiaan en -breder bekeken - iedereen die actief is in een salesiaans werk, moet vooral luisteren naar de stem van jonge mensen en daarin de stem van God herkennen.

'Salesiaans' veronderstelt dus een dubbele openheid: voor jonge mensen en hun noden en voor wat God van ons vraagt. De salesiaan van de 21ste eeuw, zo stelt paus Franciscus, is een man die vervuld is van hoop omdat hij weet dat God, de kern van ons leven, "alles nieuw kan maken" (Openbaring 21,5). Dat alleen zal ons redden van een houding van berusting en ons beletten het charisma te herleiden tot bepaalde werken of structuren. Ons opvoedingswerk moet getekend zijn door een fundamentele hoop waarmee we een alternatief kunnen bieden voor de heersende cultuur die in veel situaties leidt tot de verstikking van de dromen van jonge mensen.

Don Bosco liet zich raken door het leven van jonge mensen met hun concreet gezicht en

hun concrete geschiedenis. Zij brachten hem in beweging. Wat hij deed, was veel meer dan een baan of gebaar van goede wil. Tot in zijn diepste kern werd hij bewogen door jongeren, vooral door de armste. Precies met hen en door hen ging hij steeds beter de waarden van het evangelie begrijpen. Zijn dienstbaarheid, vooral aan de allerarmsten, was de dragende as om te getuigen van de Heer "die niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen" (Matteus 20,28).

Op het einde van zijn boodschap verwijst paus Franciscus naar de dromen van Don Bosco. Ze hielden hem niet in slaap maar hielpen hem om andere maatstaven van leven aan te nemen. Hij schrijft: "Droom ... en niet alleen voor jullie zelf en de congregatie, maar voor alle jonge mensen die een horizon missen die zin en leven geeft. Droom ... en doe anderen dromen!"

Verder wens ik alle lezers van Don Bosco NU goede gezondheid en een mooi najaar toe.

WILFRIED WAMBEKE SDB,
PROVINCIAAL/

REDACTIONEEL

Onze wereld lijkt in brand te staan met COVID19, rellen, enorme bosbranden, Black Lives Matter. Don Bosco leerde ons om te allen tijde afgestemd te blijven op God. Op pagina vier en vijf kun je een samenvatting lezen van de inleiding die de Ierse provinciaal Eunan McDonnell hier over hield tijdens het Algemeen Kapittel. Gee van den Berghe deelt de opgedane kennis van het webinar 'Opvoeden in coronatijd' om deze wijsheden vast te kunnen houden. In de rubriek jongeren aan het woord delen jongeren uit Apeldoorn hun ervaringen en standpunt rond 'racisme'. Op de achterpagina deelt Ben Roesink zijn inspiratiebron, hij was jarenlang verbonden aan de Don Bosco L.T.S. in Leusden en is nu al heel lang actief als vrijwilliger bij Assel Don Bosco Centrum.

Met deze editie nadert voor mij zelf het eind als eindredacteur van dit blad, na zes jaar geef ik de pen door aan anderen. De volgende editie wordt een gezamenlijke kerstuitgave met onze Vlaamse zuiderburen.

"Don Bosco was /is er voor alle kinderen die niet met een gouden lepel in de mond geboren zijn," dat sprak mij bij mijn werk zo aan. Door dit werk heb ik de salesiaanse wereld beter leren kennen en waarderen. Hoogtepunten vormden voor mij de contacten en interviews met Jan Finkers (Venezuela), Dick Zwarthoed en Cees Smeele (Congo) en Johan Visser (Cambodja). Wat hebben zij enorm veel tot stand gebracht, wat zijn dat een kanjers. Zij behoren tot de laatste generatie Nederlandse missionarissen en zouden best meer aandacht verdienen in onze landelijke media.

Namens de redactie wens ik je met dit nummer veel leesplezier, geniet van de prachtige kleuren in de herfst!

Koos Meijerink

Op de coverfoto: Benjamin, hij is 4 jaar en houdt van voetbal en ninja's. Het leukste aan het Vakantiebos 2020 van Don Bosco Rijswijk vond hij het verven (op zichzelf).

▼ Fotograaf: Paulien Hoekstra.

INHOUD

4/5 DON BOSCO BELICHT

Samenvatting inleiding
Eunan Mc Donnell tijdens het
Algemeen Kapittel

6 WERK IN UITVOERING

Doorstart SAMEN, bundeling
krachten met Don Bosco Youth
Net-NL

8/9 ACTUEEL

Opvoeden in en na coronatijd

10 JEUGD VAN TEGENWOORDIG

Jongeren over racisme

11 BOEKRECENSIE

Leefmeesterschap van Jan Klein

12/13 VERZAMELD

- Verzameld nieuws
- Vakantiebos 2020
- Deebeetjekamp digitaal
- Uitverkoop webshop

14/15 MISSIE

Kasboek

16 DE INSPIRATIE VAN...

Ben Roesink

TIP

GEEF DIT NUMMER
NA LEZING DOOR
AAN FAMILIE,
BUREN, COLLEGA'S
OF VRIENDEN

Onderstaand artikel is een samenvatting van de inleiding die de Ierse provinciaal Eunan McDonnell heeft gehouden in het begin van het Algemeen Kapittel 2020.

VANDAAG STAAT DE WERELD IN BRAND

De recente Amazonebranden tonen heel concreet de bedreigingen voor onze wereld van vandaag: klimaatverandering, migratie van volkeren, vluchtelingen, politieke instabiliteit, etnische zuivering, oorlogen, religieuze vervolging. Ook wij leven in moeilijke tijden waarbij in de Westerse wereld een verontrustende kloof is ontstaan tussen de hedendaagse cultuur en onze christelijke geloofstraditie. Paus Paulus VI beschreef het als niets minder dan 'het drama van onze tijd'.

LEREN LUISTEREN

"Als je niet verandert en wordt als kinderen, kom je het koninkrijk der hemelen niet eens binnen."
(Mattheus 18,3)

'Dit klopt zeker als we kijken naar de breuk tussen onze geërfde religieuze visie en cultuur en de beleefde ervaring van veel jonge mensen vandaag. We leven in een tijd van snelle verandering, secularisatie en onzekerheid. Veel landen, voormalige bastions van christelijke waarden, hebben zo'n snelle verandering doorgemaakt dat 'er een diepgaande hervorming is van ons morele landschap.'

Wanneer we dit als de wereld van de jongeren van vandaag erkennen, vragen we ons af: **Welke salesianen voor jongeren vandaag?**

ZACHTHEID EN LIEFELIJKE VRIENDELIJKHEID

Wat is fundamenteel voor ons als salesianen? Laten we terugkeren naar Don Bosco's droom van negen jaar: 'Je zult deze vrienden voor jou moeten winnen, niet met je vuisten, maar door zachtmoedigheid en liefde.'

Het kenmerk van de salesiaanse spiritualiteit is zachtmoedigheid en liefdevolle vriendelijkheid.

Zijn we als salesianen geworteld in zachtmoedigheid en liefdevolle vriendelijkheid of zijn we ontworteld? Laten we de voornemens van Don Bosco voor zijn priesterwijding niet vergeten: "moge de liefdadigheid (caritas) en zachtmoedigheid van de heilige Franciscus van Sales mij in alles begeleiden." Hij koos met name de heilige Franciscus van Sales als beschermheer "omdat zij die van plan zijn zich aan dit soort werk te wijden deze heilige als model van liefdadigheid en zachtmoedigheid moeten aannemen." Zoals Franciscus van Sales ons herinnert: "Er is niets zo krachtig als zachtmoedigheid en niets zo zachtmoedig als echte kracht." Dus, wanneer Maria later raad geeft aan de jonge Bosco, zegt ze: "Maak jezelf nederig, sterk en doortastend." Met deze uitspraak leert ze ons het verband tussen zachtmoedigheid en nederigheid. Het definieert de salesiaanse zachtmoedigheid die zijn inspiratie vindt bij Jezus als

'zachtmoedig en nederig van hart' (Mattheus 11, 29). **Zachtmoedigheid is, kort samengevat, een afstemming van onze wil op Jezus, die zachtmoedig en nederig van hart is.**

Don Bosco schrijft ons: "Mijn zonen, door mijn lange ervaring heen ben ik regelmatig zelf opnieuw geconfronteerd met deze grote waarheid: dat het eenvoudiger is om boos te worden dan om jezelf in bedwang te houden, en een jongere te bedreigen dan hem te overtuigen ... We moeten vastberaden maar vriendelijk en geduldig met hen zijn ... Dit was de methode die Jezus gebruikte bij de apostelen. Hij verdroeg hun onwetendheid en ruwheid en zelfs hun ontrouw. Hij behandelde zondaars met een vriendelijkheid en genegenheid die ervoor zorgde dat sommigen geschokt werden, anderen dit schandig vonden en weer anderen hoopten op Gods genade. En dus vroeg Hij ons om zachtmoedig en nederig van hart te zijn."

WELKE SALESIANEN VOOR JONGEREN VANDAAG?

Als je van mij verwacht dat ik het antwoord zal geven op deze vraag, dan moet ik je teleur stellen! Ik geloof eerlijk dat deze vraag grondig verandert, wanneer we deze tot God richten en Hem vragen: **Heer, welke salesianen wilt U vandaag voor jongeren?**

INTERPRETEREN

"Dit is mijn Zoon, de Uitverkorene, luistert naar Hem!"
(Lucas 9,35)

Ook wij, als salesianen vandaag, moeten onze zending van de Heer ontvangen. Wat verwacht God van ons? Weten wij wat God wil dat we zijn? Staan we God toe ons zijn werkveld te tonen zoals hij deed voor de jonge Bosco? Wanneer we bij de uitnodiging - kom tot Mij - stilstaan dan volgt er een diepere uitnodiging - blij in Mij - "Laten we met elkaar verbonden blijven, jullie en Ik" (Johannes 15,4). Alleen als we trouw blijven aan deze uitnodiging, net als Don Bosco, zullen we ontdekken dat "Mijn Vader wordt verheerlijkt wanneer jullie rijkelijk vrucht dragen en jullie je mijn

leerlingen betonen." (Johannes 15,8). De stap is dat wij Gods Woord beluisteren, alleen dan kunnen we het interpreteren en begrijpen.

HERKENNEN

Nu gingen hun ogen open en zij herkenden Hem.
(Lucas 24, 31)

In het voetspoor van Don Bosco is de wereld van de jongeren voor ons, salesianen, een bevoorrechte plaats waar we God ontmoeten. Daarom is het zo belangrijk voor ons om naar de jongeren te luisteren. Maar nog belangrijker, we moeten luisteren naar wat God ons zegt door de jongeren heen. **Het zijn de jongeren, vooral de armen en de meest behoeftigen, die ons leren hoe we kinderen van God kunnen worden.**

Als we spreken, weten we al wat we willen zeggen. Maar als we echt luisteren, veranderen we, omdat we misschien iets nieuws zullen leren. De salesiaanse spiritualiteit biedt ons de volgende uitdaging: luister ik om te antwoorden of om te begrijpen?

ONDERSCHIEDING DOOR GEBED

Door trouw te blijven aan het gebed was Don Bosco in staat terug te keren naar zijn hart en de bezieling te onderscheiden die Gods Geest hem inblies. De terugkerende herdersdroom was een toetssteen voor zijn spiritualiteit. In zijn allereerste jaar filosofie had Don Bosco een droom aan Don Cafasso verteld die hem verbijsterde. Hij zag zichzelf gekleed als priester in een kleermakerswinkel, terwijl hij geen nieuwe kleren aan het naaien was, maar oude gescheurde vol lappen herstelde. De symboliek van het herstellen van oude kleding gaat niet verloren voor Don Cafasso, die er duidelijk een roeping voor de arme en verlaten jongeren in zag.

Het is heel duidelijk dat Don Bosco deelneemt aan de zending van de Goede Herder "Het verdwaalde dier zal Ik zoeken, het verlaten dier terughalen, het gewonde dier verbinden, het zieke

dier sterken" (Ezechiël 34,16). Diezelfde Heer "wijdt ons met de gave van zijn Geest en zendt ons om apostel van de jongeren te zijn."

ACTIEVE CONTEMPLATIEVEN

Volg ik echt de Heer of haast ik me vooruit en vraag ik de Heer mij te volgen?

Wiens koninkrijk wordt gebouwd? Wiens plannen worden gerealiseerd? Ik realiseerde me in mijn rol als provinciaal dat ik de tredmolen van salesiaanse activiteit waar ik probeerde iets in gang te zetten, moest verlaten. In de plaats hiervan leerde ik de wind van de Geest te vangen om Gods wil te laten gebeuren. Hiervoor moest ik een keuze maken: ik moest ervoor kiezen om elke dag prioritair tijd te maken voor twee meditatie momenten, één in de ochtend en één 's avonds.

Als we gewoon zijn te vertrekken vanuit analyse, planning en doelgericht werken, zal het voor ons veel moeilijker worden om open te staan voor het waaien van de Geest. Het vereist een 'luisterend hart', een contemplatieve geest. We hebben dit niet zelf in de hand, maar we kunnen ons door meditatie en contemplatie open stellen om een 'luisterend hart' te ontvangen.

DE CONTEMPLATIEVE KEUZE

Zoals ik hierboven heb aangegeven, kunnen we niet zelf een 'luisterend hart' creëren omdat dit een gave van God is, de gave van contemplatie. Maar we kunnen ons hart voorbereiden door middel van meditatie en contemplatie om het te ontvangen. Als de heilige Franciscus van Sales tijdens zijn vroege studententijd de contemplatieve praktijk van 'heilige slaap' ontwikkelde om naar de hartslag van God te luisteren, zouden we dat ook niet moeten doen? Op de vraag hoeveel meditatie nodig is als je bezig bent voor de Heer te werken, antwoordde hij: "Een half uur is nodig, maar als je het druk hebt, dan een uur."

DON BOSCO'S GETUIGENIS

"Als je volgens de geest van Don Bosco wil leven, mag je zijn innerlijke leven nooit

uit het oog verliezen ... voortdurend verenigd met God in gebed." Don Bosco reserveerde tijden voor persoonlijke ontmoetingen met God, hij moedigde retraites en periodes van stilte aan bij zijn jongens.

SALESIANEN VANDAAG

Brengen we de levende God naar anderen?

Waarom is het voor ons als salesianen vandaag zo belangrijk om een 'luisterend hart' of een contemplatieve geest te hebben? De wereld van vandaag waardeert het humane, maar verliest het transcendente uit het oog. Onze salesiaanse traditie bemint ook het humane en wij geloven dat de genade voortbouwt op de natuur.

Als we echter op het humane niveau blijven, zullen we gefaald hebben ten opzichte van de jongeren van vandaag. De diepste dorst en honger is spiritueel. Het psychologische is belangrijk, maar het is geen vervanging voor het spirituele. Als we niet eerst deze reis in onszelf maken naar het spirituele door gebed, meditatie en contemplatie, zullen we de jongeren niet kunnen vergezellen op hun reis.

Dit brengt ons weer terug bij ons als salesianen vandaag. Worden wij, zoals Don Bosco, door de Geest geleid en zijn wij door de Geest vervuld? Het is door deze eenheid met God, waar hij toe gekomen was dankzij zijn trouw aan een contemplatieve praktijk dat "de Geest Don Bosco's hart gevormd heeft tot dat van een vader en een leraar, in staat tot totale zelfgave": 'Ik heb God beloofd dat ik er tot mijn laatste ademtocht voor mijn arme jongens zou zijn'.

Bent u, na het lezen van deze samenvatting geïnteresseerd in de volledige tekst van de inleiding van McDonnell? Stuur dan een mail naar communicatie@donbosco.nl dan mailen we u de tekst toe.

AFSCHEID VAN 35 JAAR VRIJWILLIGERS- WERK

samen
jongeren en
straatkinderen

Hoe komt het dat SAMEN is gestopt?

De uitgebreide voorbereiding, nazorg en betrokkenheid van de kerngroep maakten SAMEN als organisatie uniek. De kerngroep van SAMEN is het afgelopen jaar bezig geweest met een kritische reflectie op de organisatie. De discussies rondom verantwoord internationaal vrijwilligerswerk hebben het bestuur van Don Bosco Amsterdam en de kerngroep van SAMEN doen besluiten om het project stop te zetten en samen met Don Bosco Youth Net-NL (DBYN-NL) verder te gaan in een nieuwe project-organisatie.

Hervormingsproces

Er zijn veel gesprekken gevoerd binnen de kerngroep over het veranderen van de organisatie. Twee factoren hebben bijgedragen aan het versnellen van het hervormingsproces: het stoppen van de subsidie van Erasmus+ en COVID-19. Jarenlang hebben wij de Erasmus+ subsidie ontvangen voor ons project. Deze hebben wij voor het seizoen 2020-2021 niet ontvangen. Daarnaast heeft de ziekte COVID-19 internationaal vrijwilligerswerk zeer beïnvloed. Coördinatoren Fanny van der Vooren en Saraya Ran hebben er voor gezorgd dat alle lopende zaken op een goede manier zijn afgerond. Daarnaast heeft Lianne van Dijk het laatste stuk van Erasmus+ afgehandeld.

Doorstart

Na ruim 35 jaar SAMEN is er nu dus een nieuwe tijd aangebroken. SAMEN en DBYN-NL bundelen hun krachten en gaan samen een nieuw avontuur aan met de vorming van een internationale vrijwilligersorganisatie van Don Bosco in Nederland. Met als doel om jongeren een plek te bieden waar zij zich met begeleiding en aanmoediging kunnen ontwikkelen tot betrokken burgers. Met behulp van interculturele uitwisselingen en meeleef-ervaringen kunnen jongeren op een non-formele wijze meer leren over zichzelf en de wereld. Deze organisatie zal werken vanuit het gedachtegoed van Don Bosco, waarin aandacht is om jezelf in vrijheid te ontwikkelen, verantwoordelijkheid te nemen, samen te zijn en zin te geven aan het leven. Jongeren zullen worden aangemoedigd om hun talenten te ontwikkelen en in te zetten binnen onze door jongeren gedragen organisatie en de wereld. Dit alles in de hoop en overtuiging dat zij zich zullen blijven inzetten in hun directe leefwereld.

Europa

SAMEN richtte zich op vrijwilligerswerk in Afrika, Azië en Latijns Amerika. Om een meer gelijkwaardige uitwisseling te faciliteren en jongeren de mogelijkheid te bieden om zich op een bredere manier in te zetten, zullen we ons in de toekomst niet alleen richten op landen buiten Europa, maar ook op landen binnen Europa inclusief Nederland.

Coördinator doorstart

De coördinator van de doorstart is Sarah Beeftink, een van de oud-vrijwilligers van SAMEN. Voorjaar 2020 voerde zij al een haalbaarheidsonderzoek uit voor het neerzetten van een nieuwe organisatie. Zij zal najaar 2020-voorjaar 2021 - met ondersteuning van de jongeren van SAMEN - de nieuwe fusieorganisatie vormgeven. Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkelingen? Houd dan vooral de websites en sociale media van de voormalige organisaties in de gaten. Wil je samenwerken? Neem vooral contact op via sarah@samen.org

JAARSPREUK 2021

De nieuwe jaarspreuk van de salesiaanse congregatie voor 2021 is bekend gemaakt. Tegen de achtergrond van de coronapandemie koos de Algemeen Overste voor: HOOP ZET ONS IN BEWEGING, aangevuld met het bijbelcitaat: "ZIE, IK MAAK ALLES NIEUW" (Openbaring 21,5)

BOEK 35 JAAR SAMEN

Om SAMEN na 35 jaar niet zomaar verloren te laten gaan heeft de kerngroep van SAMEN met een paar betrokken vrijwilligers er voor gekozen om een boek te schrijven over wat SAMEN zo speciaal maakt. Het boek beschrijft de oorsprong van de organisatie, de sfeer, het traject dat jongeren volgden, de projecten waar ze mee hebben samengewerkt en de best practices die zijn gepubliceerd komen er allemaal in voor. Dankzij het boek krijg je een goed beeld van hoe we als SAMEN hebben gewerkt, wat de ervaringen waren van mensen die via SAMEN weg zijn geweest en van de warme plek die SAMEN was. **Het boek kun je gratis downloaden via www.samen.org** Het is een PDF bestand, we hopen dat je het met veel plezier zult lezen.

Vragen

Mocht je vragen hebben over de stop van SAMEN of de doorstart dan kun je deze mailen naar info@samen.org. Wij zullen niet meer bereikbaar zijn op het kantoor. **Sarah Beeftink, Fanny van der Vooren en Saraya Ran, oud-coördinatoren SAMEN**

Op de foto een gelukkige kerngroep die het boek voor het eerst vasthoudt! Bedankt Marte Fleur, Joy, Lianne, Charel, Lin, Veerle, Saraya, Jamilene, Sanne, Famke, Marit, Lys, Jan Gert, Yamuna en Fanny.

Trouwe God

*Wanneer het duister
op mij valt,
De nacht begint
Bent U mijn licht
Uw licht schijnt
in mijn duisternis
Hoe diep het dal ook is
U komt mij verlichten
Ik mag opstaan
Een nieuwe dag
straalt mij tegemoet
Dank U Heer
voor zoveel liefde
Ik ben er stil van*

Amen

Paulien Bakker, Hoogeveen

PRESENTIE IN CORONATIJD

#SAMENTEGENCORONA

◀ *Gee van den Berghe van Don Bosco Vorming & Animatie volgde onlangs een webinar van Peter Adriaenssens. Ze schreef een samenvattende tekst om deze wijsheden vast te kunnen houden, maar deelt dit ook graag met onze lezers.*

We zijn vastgeroest als volwassenen

We zijn gehecht aan onze routine. We moeten onze traditionele gewoonten aanpassen en dat vraagt veel van ons. Bij het begin van de lockdown, zo blijkt uit onderzoek was 80% blij. Wat betekent dat kinderen zeer welkom zijn en dat we opvoeden echt wel als onze roeping, onze missie zien. We hebben het goed voor met kinderen en jongeren. Helaas zijn deze gevoelens van blijheid niet gebleven. De realiteit van 24/7 op elkaar zitten geeft ook spanning en conflicten. We zijn in het gewone leven niet gewend om altijd samen te zijn. Na weken thuis merken we dat mensen ofwel moedeloos worden ofwel beginnen ze zich af te vragen of het allemaal wel nodig is.

We zijn een verweerde generatie

Ouders, opvoeders zijn verslaafd aan pasklare antwoorden op hun vragen. We willen kost wat kost kant en klare oplossingen voor problemen en nét die hebben we nu niet. Denk maar aan de reactie van volwassenen op pubers. "Waarom doen die niet gewoon wat gevraagd wordt?" De WAAROM vraagt irriteert de jeugd, vandaar hun antwoord DAAROM. Of denk maar aan de reflex

van het onmiddellijk op zoek gaan op het internet. Je hebt een probleem, tikt het in en krijgt onmiddellijk heel wat korte adviezen. Helaas (of gelukkig?) zit er in ieder gezin, in elke klas, in elke leefgroep wel een kind of puber die nét niet aan al die adviezen beantwoordt. En dat frustrert ons. "Ik heb mijn les zo goed voorbereid en waarom bereik ik die drie leerlingen nu niet?"

Kennis is één ding maar we moeten dat combineren met ons buikgevoel

We moeten afstappen van het denken dat er voor elk probleem een antwoord bestaat. We moeten op zoek naar creatieve antwoorden. In deze coronatijd hebben we enerzijds experts die kennis en richtlijnen geven maar die moeten door ons vertaald worden naar de praktijk. En hiervoor moeten wij beroep (durven) doen op onze eigen creativiteit. We moeten durven ons eigen gevoel te volgen en onze eigen stijl te ontwikkelen. Op deze manier geven we voorbeelden aan kinderen en jongeren van hoe wij zelf trachten problemen op te lossen.

Kinderen zijn de wegwijzers kwijt

Combinatie thuiswerk en zorg voor kinderen is vandaag zeker voor kinderen helemaal niet duidelijk. Sommige ouders zijn nu fulltime thuis maar moeten ook werken. Zeker jonge kinderen kunnen dat onderscheid niet maken. Sommige ouders lossen dat creatief op door een andere pet op te zetten wanneer ze aan het werk zijn. Je probeert als ouder te zeggen dat je tijdens middagen niet gestoord mag worden maar net dan komt je kind uitleg vragen over een oefening. We moeten kinderen helpen om duidelijk te maken wat er, wanneer is.

Het is ook niet de bedoeling dat ouders nu fulltime voor het vermaak van hun kinderen gaan zorgen. Dan staan kinderen voortdurend naast jou om te vragen "Wat nu?" Je maakt kinderen erg afhankelijk op deze manier. Het aspect vervelen is heel belangrijk. Het zelf moeten gaan uitzoeken is een belangrijke vaardigheid die we kinderen en jongeren moeten meegeven. We moeten meer zeggen: "jij hebt nu een uur voor jezelf, zoek het zelf maar uit..."

Tieners hebben moeite met het risicoverhaal dat haaks staat op hun ontwikkeling

Je moet jongeren steeds blijven zien als kinderen in ontwikkeling. Tieners hebben geen toezende ouders of opvoeders meer nodig en nét nu zijn die er altijd. Tieners hebben behoefte

aan zelfstandigheid en aan ruimte met vrienden. In normale omstandigheden gaan ze naar school, ontmoeten ze hun vrienden en hebben ze veel experimenteerterruimte. Ze hebben in het bijzonder moeite met het risicoverhaal want het staat haaks op de normale ontwikkeling van tieners. Pubers zitten in een leeftijdsfase van experimenteren, van risico's opzoeken, ze houden van kicks. En net nu vragen wij van hen om voorzichtig te zijn. Het verhaal van gevaar bereikt hen daarom ook niet. Tieners zien er geen gevaar in omdat ze net in hun fase van het leven op zoek zijn naar uitdagingen.

Jongeren hebben geen boodschap aan dramataal

Ze hebben aanmoediging nodig. Ze missen ook wat "peper" in hun leven nu. Ze zitten in een fase waar ze vooral willen dromen en experimenteren (wie ben ik, hoe voel ik mij, wie zou ik willen zijn). Hun dromen moeten ze nu even in de ijskast zetten, wat voor hen niet gemakkelijk is. Ze worden ontzettend geremd. We moeten gevoelig zijn voor deze nood die bij pubers leeft. Ze willen niet door hun ouders vastgehouden worden want het zijn vooral hun vrienden die voor hen van betekenis zijn. En die mogen ze nu niet ontmoeten. Volwassenen reageren vaak dat ze het niet normaal vinden dat pubers nu plots uit hun slof schieten. "Ze hebben het hier toch goed bij ons, waarom moeten ze dan kwaad worden of met de deuren beginnen slaan..." Helaas is dat wel normaal. Pubers zijn in ontwikkeling en wij vragen van hen veel zaken die we niet kunnen verwachten. Jongeren weten zelf ook niet altijd waarom ze zo reageren. Het helpt om erkenning te geven aan hun zoektocht. Wat niet wil zeggen dat we alles maar moeten goedkeuren. We moeten er wel begrip voor opbrengen. Het helpt om te kijken hoe jij zelf was als puber.

Praten, praten, praten is de boodschap maar ook af en toe alleen kunnen zijn in ons huis

Wij hebben geen eenduidige houvast meer. We kunnen wel samen zoeken.

Het is belangrijk om samen met kinderen en jongeren in gesprek te gaan over hoe we in het leven staan. We moeten meer vertellen aan kinderen en jongeren hoe dat nu voor ons is.

Er samen over praten betekent ook echt naar elkaar luisteren. Heb oprecht interesse. "Vertel eens, hoe kijk jij ernaar?" Gedachten en gevoelens uitwisselen in plaats van verdedigen. We mogen gerust open zijn en zeggen dat quarantaine ook voor ons geen romantisch verhaal is. Dat het bij momenten ook onze keel uithangt om 24 uur bij ons gezin te moeten zijn of bij onze partner, ook al zien we die zo graag.

Omgaan met stress vraagt om mildheid en wijsheid

We mogen niet onderschatten wat stress met ons doet. Stress brengt ons in een tunnelvisie. Je ziet hierdoor alleen nog wat voor jou belangrijk is om het nu voor jou terug goed te krijgen. Het virus is voor sommige mensen stressvol en brengt hen terug in deze tunnelvisie. Zeker voor mensen die de gevolgen van dichtbij meemaken. Mensen bijvoorbeeld die zelf zwaar ziek worden, de zorgverleners die in de spoedhulp werken, mensen die plotseling iemand verliezen door corona, mensen die extra vatbaar zijn voor het virus... Het gaat over een soort van traumatische stress die we meemaken want het virus is onzichtbaar en we staan machteloos. Vandaar dat het door velen wordt vergeleken met een oorlog, de vijand...

Er zijn mensen die goed om kunnen gaan met stress maar helaas hebben we niet allemaal dezelfde vaardigheden. Dus dat vraagt om begrip en mildheid voor reacties. Iemand die bang is kun je niet zeggen dat het belachelijk is om bang te zijn. We hebben allemaal in onze hersenen twee zones die hierbij een rol spelen, de wijze zone en de gevoelszone. Helaas krijgt de wijze zone niet persé de overhand. Dus wees zeker tolerant ten opzichte van anderen. Pubers kunnen we helpen om wijs om te gaan met deze stresssituatie. Ga een beetje mee in hun denken maar laat ze ook nadenken over de gevolgen ervan. Help hun eigen kijk

te verbreden. "Oké, je wil met je lief of vrienden afspreken, maar hoe ga je ervoor zorgen dat het veilig kan?" Het belangrijkste doel van het onderwijs is om kinderen en jongeren te leren om zelf problemen op te lossen. Dus hier liggen mooie kansen.

Hoe gaan we preventief om met deze omstandigheden?

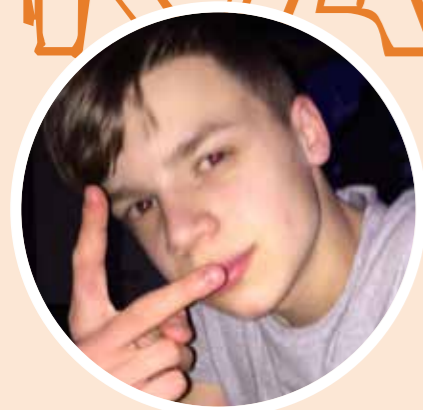
Hoe zorgen we ervoor dat het leefbaar blijft voor ons allemaal? Wat wensen we elkaar meer toe? Gebruik positieve taal. Spreek meer over de liefde, vertel elkaar over de dingen die er echt toe doen. Waar je echt respect voor hebt (vb. de vuilnismannen die nu aan het werk blijven...) Leg niet op elke slak zout, niet alle problemen moeten uitgepraat worden, durf een blad om te slaan. Laat ieder kind, iedere jongere, ieder mens aan het woord. Je hebt praters en zwijgers maar zorg er nu voor dat iedereen de kans krijgt om iets te zeggen. Help de zwijgers te praten en de praters te zwijgen. Geef mensen tijd. Rust draagt bij tot kracht. Praat over de toekomst, waar je naar uitkijkt. We hebben behoefte aan een hoopvol perspectief dus let op met doemdenken ("we gaan failliet" of "het zal nooit meer worden wat het was")... Geef de jonge generatie ruimte om hun fantasie en oplossingen met ons te delen.

We hebben nu een heleboel interessante ervaringen die ons kunnen helpen om ons onderwijs wat creatiever en flexibeler te organiseren. Misschien kan een combinatie van thuiswerken en op school leren wel voor leerlingen die snel zijn en is er zo meer ruimte voor extra zorg voor leerlingen die het nodig hebben? Heb aandacht voor rituelen. Vergeet niet samen te rouwen maar vergeet ook niet samen te vieren. Vier het terugzien van mensen, applausseer niet alleen voor zorgverleners maar laten we dat ook doen voor onszelf, voor onze kinderen en jongeren.

Dit is een verkorte versie van het artikel, het hele artikel kun je lezen via: www.donbosco.nl/nieuws/opvoeden-in-en-na-coronatiiden

JEUGD VAN TEGENWOORDIG OVER

RACISME

KAYA, 16 JAAR, APELDOORN.

"Ik ga dagelijks naar school naar het VMBO. Ik kom graag naar Don Bosco de Maten om samen te zijn met vrienden en weg te zijn van de leefgroep waar ik woon."

DANILO, 17 JAAR, APELDOORN.

"Ik zit op het voortgezet onderwijs en ga dus dagelijks naar school. Ik kom graag naar het Don Bosco jongerencentrum om te chillen met andere jongeren."

MOHAMED, 19 JAAR, APELDOORN.

"Ik ben net klaar met school, ik kom van het speciaal onderwijs. Ik ga nu samen met een instantie kijken naar welk werk ik kan gaan doen. Ik chill graag met vrienden bij Don Bosco en als er wat is dan kan ik daar terecht."

4 VRAGEN AAN.....

In deze rubriek komen jongeren van nu aan het woord. We stellen elke keer een viertal vragen aan enkele jongeren. Dit keer zijn het vragen over racisme. Want we konden er de afgelopen maanden in Nederland niet om heen: de discussies over racisme en de acties van de 'Black Lives Matter' beweging. Speelt kleur of achtergrond een rol in onze samenleving? Daarom vroeg jongerenwerker Fiona Dreef dit keer drie jongeren van Don Bosco De Maten (Apeldoorn) naar hun ervaringen met racisme.

Wat is volgens jou de grootste reden van racisme?

KAYA: ze voelen zichzelf beter en halen andere mensen naar beneden.

DANILO: omdat er in Nederland een blanke cultuur was en er steeds meer andere culturen bijkomen.

MOHAMED: ik denk dat het veel te maken heeft dat men een andere huidskleur afkeurt of de plek waar de mensen vandaan komen en hun eigen huidskleur en plek beter vinden. Het heeft denk ik ook met onzekerheid te maken over een andere huidskleur en de ander wordt er ook onzeker van.

Is er volgens jou een verschil tussen discriminatie en racisme?

KAYA: discriminatie is veel breder. Bijvoorbeeld ook als je lesbisch bent. Racisme heeft meer met huidskleur en afkomst te maken.

DANILO: racisme is tegen donkere mensen en discriminatie is tegen een veel bredere doelgroep.

MOHAMED: ja, racisme draait echt om huidskleur en afkomst. Als ik een racistische opmerking hoor, dan voel ik mij gediscrimineerd.

Heb je zelf wel eens discriminerende / racistische opmerkingen gehoord? Hoe reageer jij daarop?

KAYA: ik heb wel te maken gehad met vooroordelen omdat ik op een groep woon. Ze denken dan gelijk dat ik problemen maak, zoals stelen. Maar dat heb ik nog nooit in mijn leven gedaan. Ik probeer dat soort opmerkingen altijd te negeren. Ik weet zelf wel beter.

DANILO: ik heb er wel mee te maken gehad. Ik ben Servisch en heb al een aantal keer gehoord dat ik moet oprotten naar mijn eigen land. Ik kan daar gelukkig goed mee omgaan, maar vind het niet oké dat het gezegd wordt. Ik ben er wel eens boos om geworden maar merkte dat ik daar niets mee opschoot.

MOHAMED: ik ben Somalisch en moslim en heb er zelf vaker mee te maken gehad.

Bijvoorbeeld dat er 'aap' tegen me gezegd werd of zelfs 'kankerneger'. Ik vind dit echt niet kunnen en word daar boos om. Soms maken vrienden wel eens grapjes zoals 'chocolade', of 'chimpansee'. Ze bedoelen dit niet racistisch maar ik vind het niet leuk. Eerder zei ik er niet zoveel van, maar nu probeer ik steeds vaker aan te geven dat ik het niet leuk vind. Sommigen pakken dit meteen op, anderen nog niet.

Wat vind jij een effectieve aanpak van discriminatie en racisme, wat zou er nog meer aan gedaan kunnen worden?

KAYA: ik zou het fijn vinden als mensen naar me toe komen om te vragen waarom ik op een groep zit en het niet zelf al invullen. Het is niet leuk om niet thuis te kunnen wonen.

Als mensen gelijk denken dat dit komt omdat je problemen maakt is dat extra zwaar. Ik wil mensen daar best wat meer over vertellen.

DANILO: mensen kijken vaak negatief naar het Servische volk, omdat er minder uitgepraat wordt en er meer met de vuist opgelost wordt. Zo staan we bekend, terwijl we een hele mooie cultuur hebben met hele lieve mensen en lekker eten. Het zou goed zijn als er meer aandacht komt voor positieve kanten van verschillende culturen, waardoor het negatieve meer naar de achtergrond verschuift.

MOHAMED: ik denk dat het goed zou zijn om heel veel te praten met elkaar. Zet de mensen die discrimineren en de mensen die gediscrimineerd zijn bij elkaar en laat ze allemaal hun verhaal naar elkaar vertellen. Ik hoop dat iedereen dan veel meer begrip voor elkaar krijgt en discriminatie langzaam uitdooft. Iedereen in de wereld zal zich op een moment wel eens gediscrimineerd voelen, wat de reden ook is, dus iedereen zal zich er ook in moeten kunnen verplaatsen. Ik denk dat als je van elkaars culturen leert dat je ook veel meer begrip voor elkaar krijgt.

LEEFMEESTERSCHAP. SPIEGELSPELINGEN 2000 VAN JAN KLEIN, SDB

Don Bosco heeft veel gemeen met Jezus van Nazareth. Jan Klein, salesiaans priester en voormalig docent Nederlands op Don Rua in Ughelen en later in 's Heerenberg, was gefascineerd door dit thema. Hij maakte in de jaren '80 een gedetailleerde analyse van het leven en de werkwijze van deze invloedrijke mensen. En dan vooral over de overeenkomsten in hun woorden en hun gedrag. Klein gebruikte daarbij het Nieuwe Testament en de biografische memoires van Don Bosco als basis. Zijn oorspronkelijke 54 A4'tjes getypte tekst, die hij naliet na zijn overlijden in 1989, zijn dit jaar gedigitaliseerd en in eigen beheer uitgegeven door Ton Overtoom.

Klein geeft blijk van een enorme kennis van de Bijbel en de Memoires. Zijn boekje bevat veel interessante inzichten voor mensen die Don Bosco

al kennen en zich nog meer in zijn visie willen verdiepen. De tekst is opgebouwd uit korte hoofdstukjes met titels als: "Leven in de gezinssfeer", "Soepelheid en leeftempo", "Feesten van natuur en kunst". Voorgangers zouden het ook uitstekend kunnen gebruiken voor hun overweging of preek. Daarmee is het wel een boekje voor een heel select gezelschap. Zomaar een geïnteresseerde leek zal het lastig vinden om te begrijpen waar het precies over gaat. Er wordt veel aangehaald over gebeurtenissen en personen uit het leven van Don Bosco en dat vereist wel enige voorkennis. Ook missen de stukjes context. Bij het lezen rijzen veel vragen. Wat is de aanleiding geweest voor deze analyse? Wat is het belang van de inzichten? Waarom zijn juist deze onderwerpen gekozen? En ook:

Het boek Leefmeesterschap van pater Jan Klein verscheen speciaal voor oud-leerlingen van Don Rua ter gelegenheid van hun jubileum 'Don Rua Ughelen (1942- 1959) en 's Heerenberg (1959-1971).

Op welke manier zijn de inzichten toepasbaar? Ton Overtoom noemt het boek in het voorwoord eigentijds, en hij dicht Jan Klein een vooruitziende blik toe. Hij stelt dat de teksten heel toepasselijk zijn in onze maatschappij in 2020. Maar dat is gezien vanuit de ogen van een expert. Mocht het boekje ooit een tweede druk beleven, dan zou een inleidende beschouwing het toegankelijker kunnen maken voor een groter publiek.

Kristel Zeeman

BESTELLEN

U kunt het boek bestellen zowel per email (origo@home.nl) als telefonisch (0592-271586). Het boek kost 15 euro (inclusief verzending, vermeld a.u.b. uw postadres). Na betaling (NL09 INGB 0000 454400) wordt het u zo spoedig mogelijk toegestuurd.

VERZAMELD

Vakantiebos 2020 zit erop!

Drie weken vol zonneshijn, waterpret, liters limonade, aardig wat pleisters, maar ook nieuwe vriendschappen tussen de kinderen en af en toe een klein traantje nu het voorbij is. Van 10 t/m 28 augustus genoten elke dag circa 130 kinderen van de activiteiten bij Don Bosco Rijswijk zoals de inmiddels befaamde verf- en waterdag. Bakken, dansen, knutselen en héél veel spelen met water. De dag heerlijk (buiten) spelen en onbezorgd kunnen genieten van de tomeloze inzet van tientallen jonge vrijwilligers. Onder de deelnemers ook kinderen met een rugzakje en kinderen van het AZC. Het was warm en ondanks de coronamaatregelen supergezellig, de foto's spreken voor zich. Geniet er van, wat een positieve energie, daar word je toch helemaal blij van. De foto van drie meiden met de emmers op hun hoofd haalde zelfs de voorpagina van het weekblad Groot Rijswijk. Bekijk op Youtube ook de mooie reportage die TV Rijswijk van het Vakantiebos maakte.

jaar zonder Deebeetje is onmogelijk. Een enthousiast team ging aan de slag met activiteiten die we via een digitale weg bij de jongeren kregen. Een groot compliment voor deze vrijwilligers want het is zeker geen gemakkelijke klus geweest. Online activiteiten zijn we niet gewend.

Alle deelnemers kregen een grote envelop met activiteiten en materialen die ze daarvoor nodig hadden. Ooit wel eens gehoord van het mysterie van de Oerniflupsen? Wij weten nu meer. Tijger Bos had een manuscript geschreven dat wij gevonden hebben. Oerniflupsen kun je niet zien, maar je weet dat ze er zijn. Ze houden van sport en natuur. Hun lievelingssport is midgetgolf. Wij hebben dan ook midgetgolfballen (koekjes) gebakken en banen gebouwd. Elke dag konden we iets koken of bakken met behulp van een filmpje van de kookstaf. Er waren spellen die buiten, in de woonkamer of in de wijk gespeeld konden worden. Voor andere activiteiten had je een computer nodig. Want ook een speurtocht via de website en google-maps zaten in het programma. We hebben opa Berend Flups leren kennen. Dit ging via een hele speciale weg. Opa

Berend Flups had ons namelijk via een Geo-cache laten zien waar Oerni-village ligt! Voor onze lezers blijft dit uiteraard een groot geheim ;) Elke ochtend werd gestart met ochtendgymnastiek. Verschillende mensen van de leiding thuis hadden hier een filmpje voor gemaakt wat daarna aan elkaar gemonteerd is. Wat mocht er nog meer niet ontbreken? Dat zijn natuurlijk de voorleesverhalen bij het kampvuur en de spooktocht. Ook die werden in ons programma verwerkt. In de laatste week juli zijn we vijf avonden online geweest voor de deelnemers. Via videobellen hebben we met elkaar verschillende spellen gespeeld. Daarnaast was het ook leuk om met elkaar te kletsen en een stukje van thuis te laten zien. Uiteraard kwam TikTok ook voorbij. Op vrijdagavond was de bonte avond. Wat hadden de deelnemers en leiding talent! Er was van tevoren wat ingestudeerd, maar er werd ook ter plekke voor de camera opgetreden. Het voordeel van thuis op kamp zijn is dat je zelf kunt kiezen wanneer je de activiteiten doet. De digitale week is inmiddels voorbij, maar de spellen zijn nog steeds te vinden op www.jeugdkampendonbosco.nl/kamp2020! Activiteiten die nog niet gedaan zijn, kunnen deelnemers alsnog uitvoeren. Neem gerust een kijkje.

We kijken terug op een leuke zomer. Voor nu is het duimen dat we in 2021 wel weer in Assel op kamp kunnen. Dan zijn alle activiteiten toch net wat sfeervoller. We hopen dan ook iedereen volgend jaar weer live te zien.

Nicol van Tellingen, Eva Min

U-2B HEARD!

Website jongerenhulp Utrecht

De jongeren van Don Bosco U-2B Heard! hebben een nieuwe website ontwikkeld! Bij hun contacten in Utrecht kregen ze vaak vragen over regels, projecten en hulpverleningsorganisaties. Om dit makkelijker te maken hebben ze nu een website ontwikkeld waarop alle informatie voor kwetsbare jongeren over

regelgeving, hulpverleningsorganisaties en projecten staat. Deze informatie is voor iedereen beschikbaar. Neem zelf eens een kijkje op de website: www.jongerenhulp utrecht.nl

Don Bosco Caravan

Voor de caravan die Don Bosco Deventer deze zomer op stadscamping De Worp gratis beschikbaar stelde was veel belangstelling. Diverse alleenstaande moeders en vaders maakten met hun kinderen gebruik van de caravan, soms

met extra hulp ter begeleiding. Velen hiervan wonen in kleine flatjes met soms te kleine ruimten. Vanwege corona en door het vele thuis zitten was er extra behoefte aan hulp en om er even tussen uit te kunnen.

Plannen voor symposium over Zwerfjongeren Don Bosco Deventer

Om het probleem op de kaart te zetten en instellingen en belanghebbenden te inspireren heeft Don Bosco Deventer samen met een aantal organisaties bedacht om een symposium op poten te zetten. Centraal hierin zal het verhaal van Thuisloze jongeren zelf staan. Deze jongeren willen ze graag betrekken bij het organiseren én het leiden van het symposium. De bedoeling van

het symposium is om bestuurders en beleidsmakers in aanraking te laten komen met verhalen uit de (leef)wereld van (voormalig) zwerfjongeren. Daarnaast wil de organisatie inspiratie bieden aan de bezoekers ten aanzien van hoe je deze doelgroep wel op een goede manier kunt ondersteunen. Samen met studenten van Hogeschool Saxion is de organisatie van het symposium opgepakt. De organisatie was al heel ver (draaiboek, programma, e.d.) maar als gevolg van het Covid-19 virus is het nog niet daadwerkelijk tot uitvoering gebracht. Hopelijk lukt dat in 2021.

OPRUIMING DON BOSCO ARTIKELEN UIT DE WEBSHOP

Grijp je kans, nu 50% korting op bijna alle artikelen!

Bestellen kan via www.donboscowerken.nl/webshop. Je kunt je bestelling ook telefonisch doorgeven via 06 17498124 of per mail via donboscowerken@donboscowerken.nl. Je krijgt je bestelling binnen een week thuis gestuurd.

Reverspeld Don Bosco

van € 7,50 nu voor € 3,75

Tegeltje Don Bosco porselein 11 x 11 cm

van € 5,- nu voor € 2,50

Boek 'Don Bosco inspireert'

van € 6,- nu voor € 3,-

Alle bedeltjes en speldjes Don Bosco / Maria

nu slechts € 1,-

Zilveren kettinkje

van € 12,50 nu voor € 6,25

Boek 'Da mihi animas'...keuzes en bezieling in het leven van Don Bosco'

van € 15,- nu voor € 7,50

CD 'Born out of his dream', Stijn Convents

van € 10,- nu voor € 5,-

Boek 'Jan Bosco vertelt zijn leven'

van € 5,- voor € 2,50

KADOTIP
VOOR DE KOMENDE
DECEMBERMAAND!

HET MISSIONAIRE ENGAGEMENT VAN DE SALESIAANSE CONGREGATIE IN DE WERELD

Volgens de gegevens van het lopende jaar 2020 is de congregatie van de salesianen van Don Bosco in 134 landen van de wereld aanwezig: in 43 landen van Afrika, 24 van Amerika, 29 van Azië, 32 van Europa en in 6 van Oceanië. In de afgelopen 20 jaar hebben de salesianen elk jaar gemiddeld 30 missionarissen uitgezonden. De situatie is sterk gewijzigd doordat het fenomeen van de religieuze diversiteit, evenals van de cultuur (de multiculturaliteit) overal is toegenomen en zich steeds meer als dwarsdoorsnede aandient en dus niet meer 'geografisch'. Toch zijn er nog bepaalde (speciale) omstandigheden te benoemen zoals:

De islamitische context (in 26 landen): onze aanwezigheid in die landen bestaat erin ons charisma aan te bieden als dienst aan jongeren in een geest van interreligieuze dialoog. Dat is het geval in het Midden-Oosten en in Arabische landen zoals Syrië, Palestina en Egypte. In Libanon is er ook een betekenisvolle christelijke aanwezigheid; in Israël zelfs een drievoudige: een joodse, islamitische en christelijke aanwezigheid. Een overwegend islamitische context dient zich aan in Noord-Afrikaanse landen (Marokko en Tunesië) en in onze nieuwe vestigingen van Koeweit en de Verenigde Arabische Emiraten. Ook in Aziatische landen zoals Azerbeidzjan, Bangladesh, Indonesië, Maleisië, Pakistan en Turkije; evenals in de Europese landen en gebieden zoals Albanië, Kosovo en Bosnië-Herzegovina. Ook in Afrikaanse landen ten zuiden van de Sahara zoals: Burkina Faso, Tsjaad, Gambia, Guinea, Mali, Senegal, Sierra Leone, en Soedan.

De situatie is overwegend boeddhistisch in elf landen: Cambodja, China, Korea, Japan (boeddhisme/shintoïsme), Mongolië, Myanmar, Nepal, Sri Lanka, Thailand, Taiwan, Vietnam.

De context is overwegend christelijk-orthodox in elf landen zoals: Wit-Rusland, Bulgarije, Georgië, Ethiopië, Eritrea, Moldavië, Montenegro, Roemenië, Servië, Oekraïne.

DON ALFRED MARAVILLA RAADSLID VOOR DE MISSIE

Door het Algemeen Kapittel van de salesianen dat eerder dit jaar in Turijn is gehouden werd pater Alfred Maravilla tot raadslid voor de missie gekozen. Geboren in 1962 op het eiland Negros in de Filippijnen trad hij in bij 'Don Bosco' en werd nog voor de priesterwijding als missionaris uitgezonden naar Papoea-Nieuw-Guinea in Oceanië. Zijn verblijf in die missie heeft hij tweemaal onderbroken: eerst voor de theologische studie in Cremisan (Israël)

gevolgd door de priesterwijding in 1992, later voor een dienst in Rome aan de vorming en begeleiding van nieuwe missionarissen in de jaren 2008 tot 2017. Nu is hij dus voor minstens zes jaar naar Rome teruggekeerd voor deze missietaak op wereldniveau. Gevraagd naar wat zijn droom is voor de komende zes jaar, antwoordt pater Alfred: "Voor mij brengt deze opdracht mij terug naar

Don Bosco's missiedromen waar hij ook de jeugd van Oceanië zag roepen: "Kom ons helpen!" Het is vandaag dezelfde kreet van veel jonge mensen van over de hele wereld. Het is ook een uitnodiging aan alle salesianen over de hele wereld om zich genereus aan te bieden als missionarissen voor de hele wereld (ad gentes, ad exteros, ad vitam: mensen van alle naties voor het leven veilig stellen). Daarom is mijn droom dat de hele congregatie groeit in missionair

enthousiasme en toewijding en dat er ook snel salesianen uit Oceanië zichzelf aanbieden om missionarissen te zijn. Van één ding ben ik zeker: "De Heilige Geest werkt zoals hij wil, wanneer hij wil en waar hij wil ... We weten alleen dat onze toewijding noodzakelijk is" (Evangelië gaudium , nr 279).

Gerard Schoorl sdb

IN MEMORIAM

Onze Nederlandse zuster Gretha Alting is overleden. Zij ontving het leven in Ter Apel op 1 oktober 1933 en legde het terug in Gods handen op 30 augustus 2020 in haar gemeenschap in Kortrijk, in het 64e jaar van haar religieuze professie.

Op 16 augustus 2020 (de verjaardag van Don Bosco) overleed in het Belgische Deurne zuster Gerda Smeets, in het 57e jaar van haar professie. Zij werd 25 april 1942 in Maastricht geboren.

Dankbaar voor hun leven, dat zij mogen deelnemen aan Gods heerlijkheid

EEN HOOPVOLLE BLIK

W e leven in een wereld die de reis- en communicatiebarrières heeft doorbroken. Sociale media hebben de wereld tot een dorp gemaakt waar geen enkele fysieke hindernis meer bestaat om verbonden te zijn. Maar de opeenvolgende crisissen hebben ons ook bewust gemaakt van onze menselijke kwetsbaarheid, ondanks een nieuwe, alles doordringende mentaliteit die ons wil doen geloven dat wetenschap en technologie het bestaande kwaad wel de baas kunnen. Daarbij heeft men God niet nodig. Anderzijds hebben populistische politici ingespeeld op het diepe onbehagen dat de mensen voelen tegenover de ongebreidelde immigratie en de gevolgen van een altijd meer geglobaliseerde economie waarin velen zich vergeten voelen. Inderdaad, tegenwoordig voelen veel mensen zich teleurgesteld en daardoor zijn ze gedesoriënteerd en vermoeid. Diep in hun hart hebben ze alle hoop verloren. Maar zonder hoop leven maakt het leven ondraaglijk en zinloos. Dat merk je ook bij gelovigen, namelijk met betrekking tot de sociaal-politieke situatie waarin ze zitten en ook in hun houding tegenover de kerk. Dat komt dan tot uiting in een soort mistroostigheid, een 'grijs pragmatisme' van het dagelijks leven, in een "grafpsychologie" die de ontmoediging en innerlijke vermoeidheid weerspiegelen (cf. Paus Franciscus, De vreugde van het Evangelie, nr 83). Dat doet alle daadkracht verliezen om het geloof nog radicaal te beleven en het te delen met anderen.

Het verschil met de houding van Don Bosco is frappant. Hij moest zowat alle mogelijke tegenslagen incasseren, maar sloot nooit het venster van de hoop! Vandaag betekent missionaire geest dus dat we ons raam wijd open moeten blijven houden, zelfs temidden van de tegenstrijdigheden van onze tijd. Dat zien we al gebeuren in de genereuze beschikbaarheid van veel jonge mensen om anderen tegemoet te gaan; daar waar engagement en solidariteit weer op de voorgrond komen staan; daar waar mannen en vrouwen de authentieke heiligheid zoeken in het verborgen alledaagse dienstbetoon in gezinsleven en professioneel engagement. Het is de christelijke hoop die de bron is van onze vreugde, ons dagelijkse leven wordt zo een levend getuigenis van het evangelie. Laten wij niet toestaan dat die hoop ons ontnomen wordt! Wij zijn inderdaad dragers van hoop omdat we geloven in de Heilige Geest, de Geest van God die bezig is het gelaat van de wereld te vernieuwen: "Zie, ik maak alle dingen nieuw!" (Openbaring 21,5). Om verder na te denken kun je jezelf deze vragen stellen: heb ik een hoopvolle blik? Welke zijn de tekenen van hoop die ik om me heen zie?

Don Alfred Maravilla, sdb
Algemeen Raadslid voor de Missies

Vanwege corona kon geen van de missionarissen deze zomer voor verlof naar Nederland komen. Laten we onze missionarissen in hun verre oorden biddend nabij zijn.

KASBOEK VAN DON BOSCO

In de maanden april t/m juni 2020 is € 12.735,38 ontvangen voor de Don Boscowerken buiten Europa.

BOLIVIA

Straatkinderproject van Henk Erdhuizen 375,00

CAMBODJA

Onderwijs en adoptieprojecten van Johan Visser 2.797,52

COLOMBIA

Melaatsenzorg in Agua de Dios 337,50

CONGO

Onderwijs in Kinshasa, projecten van Kees Smeele 2.066,04

Parochie en jeugdzorg: Dick Zwarthoed 1.854,08

Straatkinderwerken 'Mama Margerita' 1.500,00

HAÏTI

Projecten van Wim Bokseveld e.a. 3.063,24

INDIA EN PAKISTAN

Projecten in verschillende provincies 600,00

MISSIEWERKEN ALGEMEEN 97,00

STRAATKINDERENPROJECTEN 45,00

Totaal in euro's 12.735,38

Hartelijk dank aan alle gulle gevers!

Wilt u het werk van Don Bosco financieel steunen? Dat kan door een bijdrage te storten op rekening NL88 INGB 0000 7140 05

t.n.v. Stichting Don Bosco, De Wiekslag 2c, 3871 AS Hoevelaken, met een korte vermelding van de bestemming.

GERARD SCHOORL SDB
missieprocurator

BEN ROESINK

“DE LANGE PERIODE BIJ DE SALESIANEN HEEFT VAN MIJ EEN ECHE DON BOSCO-FAN GEMAAKT”

Ben Roesink (1939) was van 1965 t/m 1998 (sluiting locatie) leraar aan de L.T.S. Don Bosco Leusden waarvan de laatste vijftien jaar als adjunct-directeur. Daar raakte hij zo geïnspireerd door Don Bosco dat hij daarna enkele bestuursfuncties heeft vervuld. Als één van de eerste leken tussen de salesianen heeft hij veel baanbrekend werk gedaan. Ben is samen met zijn vrouw Sieny al jarenlang deelnemer aan de themamaaltijden die vier keer per jaar in Assel georganiseerd worden. Tegenwoordig is hij regelmatig als vrijwilliger in Assel te vinden voor onderhoudsklusjes aan de tuin.

Mijn relatie met Don Bosco

Na het behalen van mijn onderwijsakte als leraar voor de vakken Wiskunde en Natuurkunde in mei 1965 kreeg ik een tip over een vacature in Amersfoort. Onmiddellijk heb ik gebeld en kreeg te horen dat ik in Leusden moest zijn. Na een goed gesprek met de paters had ik de maandag erop reeds de benoeming in de brievenbus.

Zo begon dus mijn contact met Don Bosco.

Op de vraag waarom heb je voor Don Bosco gekozen?, is het eerder waarom heeft hij voor mij gekozen want daarvoor wist ik in feite bijna niets over hem. Zonder begeleiding en enige ervaring stond ik de eerste lesdag voor acht verschillende klassen. Dus was het niet zo gek dat die ene dag er voor zorgde dat

het in dat jaar, wat orde betreft, niet meer goed gekomen is. Daar kwam nog bij dat Sieny met onze pas geboren dochter in een flat in Hengelo woonde en ik in kost was bij een oudere dame in Leusden en alleen het weekend thuis was. De school kende in die tijd een extra kopklas: de VUTO (Voorbereidend Uitgebreid Technisch Onderwijs), speciaal voor doorstroming naar het MBO en daar

Ik heb veel respect en waardering voor Don Bosco. Ondanks dat zijn werkwijze vaak niet aansloot in die tijd wist hij alle obstakels te overwinnen. Hij had altijd meer dan normale aandacht voor jongeren. Dat vond ik inspirerend, zo hebben we zelfs na sluiting van het Internaat altijd nog voor onze leerlingen gewerkt.

heb ik vele jaren les aan gegeven. Vooral van de VUTO-leerlingen heb ik nog vele jaren fijne reacties mogen ontvangen. Naast het lesgeven heb ik ook aan het beleid van de school mijn bijdrage geleverd. Dit resulteerde in deelname aan een prille vorm van medezeggenschap, het schooldecaanaat en de laatste vijftien jaar als adjunct-directeur. In de ruim dertig jaar is er op Don Bosco veel veranderd zowel op school als in het internaat. Het is verwonderlijk dat we de krimp, en uiteindelijk de sluiting, van het internaat met externe leerlingen hebben kunnen opvangen en mogelijk heeft onze naamgever Don Bosco wel een handje geholpen.

Deze lange periode bij de salesianen heeft van mij een echte Don Bosco-fan gemaakt. Inmiddels was ons hele gezin door dit ‘virus’ aangestoken. Sieny werkte zes jaar in het Ontmoetingscentrum Don Bosco Leusden en onze dochter Erna is met haar, toen nog vriend Winfried, een half jaar bij een project van SAMEN in India actief geweest. Zelf ben ik na mijn pensionering bestuurslid geweest van Don Bosco Groep Nederland en van daaruit had ik zitting in de stuurgroep die er toe geleid heeft dat later Don Bosco Werken Nederland opgericht is. Samen met Sieny ben ik lid van de Willibrord Kring. Dat is een gespreksgroep van leken en salesianen gestart rond de jaren '70 in Leusden, we komen twee keer per jaar bij elkaar. Daarnaast rest nog mijn vrijwilligerswerk voor Assel Don Bosco Centrum, mijn grote wens is dat dit centrum nog vele jaren behouden mag blijven.

